

Pravna struka

U okviru različitih pravnih i pravosudnih sustava država članica Europske unije (EU) postoji niz pravnih stručnjaka poput odvjetnika, javnih bilježnika, sudaca, tužitelja i sudskih službenika. Pravni stručnjaci nemaju iste nazive u svim državama članicama, a njihova se uloga i status mogu znatno razlikovati od jedne države članice do druge.

Na ovoj stranici možete pronaći opće informacije o ulozi i dužnostima različitih pravnih stručnjaka.

Za detaljne informacije odaberite zastavu odgovarajuće zemlje.

Ako se trebate obratiti pravnom stručnjaku ili ga pronaći u bilo kojoj državi članici Europske unije, posjetite odjeljak [Pronađite....](#)

Uvod

Uz iznimku odvjetničke djelatnosti, zakonodavstvom Europske unije ne uređuju se uvjeti za obavljanje pravne struke. Pravna se struka obično uređuje na nacionalnoj razini. Iako nacionalni propisi mogu biti slični, oni se u prilično velikoj mjeri razlikuju među državama članicama jer odražavaju razvoj često starih tradicija.

Odbor ministara Vijeća Europe (COE) objavio je niz preporuka za pravnu struku. Jedna od tih inicijativa odnosi se na obavljanje odvjetničke djelatnosti. Druga inicijativa odnosi se na neovisnost sudaca. Preporuke Vijeća Europe i druge informacije o toj temi možete pronaći na njegovim [internetskim stranicama](#).

U [Europskoj konvenciji o ljudskim pravima](#) navodi se da se sve osobe optužene za kazneno djelo imaju pravo braniti samostalno ili korištenjem pravne pomoći koju su sami odabrali ili, ako nemaju dovoljno sredstava za plaćanje pravne pomoći, korištenjem besplatno dodijeljene pravne pomoći kada je to u interesu pravde. Ta se klauzula uglavnom odnosi na kaznene predmete, ali ju je [Europski sud za ljudska prava](#) proširio kako bi obuhvatila i građanske predmete.

Suci

Sudac je glavni dužnosnik koji predsjedava sudom, sam ili kao dio sudskog vijeća. Ovlasti, dužnosti, način imenovanja, pravila struke i izobrazba sudaca mogu se uvelike razlikovati s obzirom na područje nadležnosti. Sudac se može usporediti sa sucem u utakmici koji vodi suđenje nepristrano i javno. Sudac saslušava sve svjedoke i ima uvid u sve ostale dokaze koje su predočile stranke u postupku, ocjenjuje vjerodostojnost stranaka te zatim donosi odluku o predmetu na temelju tumačenja zakona ili svojeg osobnog suda.

Dotadne informacije o ovoj djelatnosti dostupne su na sljedećim internetskim stranicama:

- [Udruženje europskih upravnih sudaca \(AEAJ\)](#),

- Udruženje europskih sudaca i javnih tužitelja (EJPA),
- [Međunarodno udruženje sudaca](#) (osobito odjeljak o Europi),
- [Europski suci za demokraciju i slobodu](#) (MEDEL).

Javni tužitelji

Tužiteljstvo ili ured javnog tužitelja ima vrlo važnu ulogu u kaznenim postupcima. Sustavi država članica vrlo su različiti kad je riječ o ulozima, zadaćama i ovlastima javnih tužitelja.

Sudsko osoblje

Dužnosti i nazivi sudskog osoblja mogu se uvelike razlikovati, na primjer: „Greffier” u Francuskoj, „Rechtspfleger” u Njemačkoj.

Usto, njihove se dužnosti znatno razlikuju ovisno o pravnim sustavima država članica te one uključuju: pomaganje sucima ili tužiteljima, vođenje sudova, odgovornosti u određenim postupcima. Ovisno o državi članici, sudsko osoblje mora imati završen studij prava, može pružati pravne savjete i/ili se koristiti pogodnostima trajnog usavršavanja.

U svakom slučaju, sudsko osoblje ima važnu ulogu na sudovima: u dočekivanju žrtava kaznenog djela i optuženika te sveukupnoj učinkovitosti pravosudnog sustava.

Sudsko osoblje na europskoj razini predstavlja [Europski savez Rechtspflegera](#) (European Union of Rechtspfleger – E.U.R), nevladina organizacija koja okuplja strukovna udruženja iz nekoliko zemalja. Ciljevi E.U.R-a su sudjelovanje u stvaranju, razvoju i usklađivanju zakona na europskoj i međunarodnoj razini, suradnja s europskim institucijama, zastupanje strukovnih interesa svojih članova i promicanje djelatnosti u cilju boljeg funkcioniranja pravosudnog sustava.

Sudski ovršitelji (sudski službenici)

Djelatnost sudskih službenika uređuje se zakonima pojedinih država članica, a ti se propisi razlikuju među državama članicama.

Sudske službenike na europskoj razini predstavlja [Međunarodni sindikat sudskih službenika](#) (UIHJ). Svrha UIHJ-a jest predstavljati svoje članove u međunarodnim organizacijama i osigurati suradnju s nacionalnim strukovnim tijelima. Radi na poboljšanju nacionalnog postupovnog prava i međunarodnih ugovora te nastoji promicati ideje, projekte i inicijative kojima se pomaže unaprjeđenju i jačanju neovisnog statusa sudskih službenika.

[Europska komora sudskih službenika](#) (čija je francuska kratica CEHJ) također predstavlja sudske službenike. Cilj je CEHJ-a, neprofitnog udruženja uređenog belgijskim zakonodavstvom, promicati veću uključenost sudskih službenika u usklađeno djelovanje pravnih stručnjaka u europskim raspravama.

Odvjetnici

Odvjetnik kojeg je angažirao pojedinac, poduzeće ili država strankin je pouzdani savjetnik i zastupnik, stručnjak kojeg poštuju treće strane i neophodan sudionik u poštenom izvršavanju pravde. Utjelovljujući sve te elemente, odvjetnik koji vjerno radi u interesu stranke i štiti njezina prava ujedno obavlja dužnosti odvjetnika u društvu, što uključuje predviđanje i sprječavanje sukoba, osiguravanje rješavanja sukoba u skladu s priznatim načelima građanskog, javnog ili kaznenog prava te uzimajući u obzir prava i interese, unaprjeđivanje razvoja prava i obranu slobode, pravde i vladavine prava.

Djelatnost odvjetnika uređuju strukovne organizacije ili nadležna tijela u njihovoj državi članici (odvjetničke komore) koja su odgovorna za utvrđivanje pravila profesionalnog ponašanja i određivanje pripadajućih disciplinskih mjera.

Zakonodavstvom Europske unije ne uređuju se uvjeti za obavljanje pravne struke. Međutim, [Direktivom](#) iz 1998. utvrđuju se uvjeti na temelju kojih odvjetnik koji je stekao kvalifikaciju u jednoj državi članici može trajno obavljati svoju djelatnost u drugoj državi članici.

Na razini EU-a odvjetnike predstavlja [Vijeće odvjetničkih komora Europe](#) (CCBE) – međunarodno neprofitno udruženje osnovano 1960. Djeluje kao veza između EU-a i europskih nacionalnih odvjetničkih komora u pogledu svih pitanja od zajedničkog interesa koja se odnose na obavljanje odvjetničke djelatnosti.

Javni bilježnici

Javni bilježnici su pravni stručnjaci specijalizirani i ovlašteni za djelovanje u određenim pravnim poslovima. S obzirom na njihove zadaće i odgovornosti javni bilježnici imaju važnu ulogu u državnom zakonodavstvu 22 države članice u kojima se pravni poredak temelji na rimskom građanskom pravu. Irska je jedina zemlja u Europskoj uniji koja primjenjuje običajno pravo te u njoj također postoji javnobilježnička struka čija djelatnost obuhvaća niz pravnih usluga, a dužnosti i nadležnost uglavnom se odnose na pravne

akte i instrumente koji se trebaju upotrebljavati u inozemstvu. Javni bilježnici imaju važnu ulogu u međunarodnoj i nacionalnoj trgovini.

Zadaće javnih bilježnika su sljedeće:

- sastavljanje privatnih ugovora i savjetovanje stranaka, uz obvezu poštenog postupanja; pri izradi službenih dokumenata javni su bilježnici odgovorni za njihovu zakonitost i pružene savjete; dužni su obavijestiti stranke o implikacijama i posljedicama obveza koje preuzimaju
- izvršenje javnobilježničkih isprava koje su sastavili; isprava se može izravno registrirati u službenim evidencijama, ili izvršiti ako jedna od stranaka ne ispuni svoje obveze, bez prethodne intervencije suca
- uloga arbitra koji nepristrano i uz strogo poštovanje zakona omogućuje strankama da postignu obostrano prihvatljiv dogovor.

Javni bilježnici javni su službenici (države im delegiraju dio javnih ovlasti kako bi im omogućile obavljanje javne službe) koji izvršavaju dužnosti u okviru neovisne djelatnosti.

Javni bilježnici imaju obvezu profesionalne povjerljivosti. Uvjeti za imenovanje javnih bilježnika slični su onima za imenovanje sudaca, pa su tako i oni neovisni, imaju trajni mandat, nepristrani su, ovlašteni su za pripremu isprava i njihovo izvršenje, a njihove aktivnosti nadzire Ministarstvo pravosuđa.

U 22 države članice Europske unije čiji se pravni sustavi temelje na rimskom građanskom pravu građanima je na usluzi oko 35 000 javnih bilježnika.

U odnosima s europskim institucijama javne bilježnike u državama članicama čiji se pravni sustavi temelje na rimskom građanskom pravu predstavlja [Vijeće javnih bilježnika Europske unije](#) (CNUE) osnovano 1993. Vijeće javnih bilježnika Europske unije predstavlja javne bilježnike svih država članica EU-a u kojima se djelatnost javnih bilježnika obavlja na temelju rimskog građanskog prava, a to su: Austrija, Belgija, Bugarska, Češka, Estonija, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska. Irska ima vlastito nacionalno predstavničko tijelo, ali međunarodno je predstavlja „Forum javnih bilježnika Ujedinjene Kraljevine i Irske”.

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu.

Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

S obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije, Komisija ažurira dio sadržaja na ovim stranicama. Ako još uvijek ima sadržaja koji ne odražava povlačenje Ujedinjene Kraljevine, to je nenamjerno te će biti izmijenjeno.

Posljednji put ažurirano: 01/02/2020